

Vänstern i Vallentuna

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | OKTOBER 2023

**Stor satsning
på kollektiv-
trafiken**

**700 miljarder
till klimatet**

**Ett Vallentuna
för alla**

Rättvis klimatomställning!

Kajsa Fredholm (V), vill se en omställning som gynnar
både stad och landsbygd.

Sida 4-5

FOTO: AGNES STUBER

INTRO

Tillsammans för klimat- rättvisa

Fler och fler inser att marknaden inte löser klimatkrisen. Det krävs politiska beslut och vi behöver göra det tillsammans. Varje persons ansträngning gör skillnad, men det är bara genom vårt kollektiva agerande som vi kan genomföra klimatomställningen.

Därför vill vi se gemensamma investeringar för att bygga ut järnvägsnätet. Vi behöver bygga ut stamnäten och öka elproduktionen. Bostäder behöver klimatanpassas och renoveras.

För att klara dessa stora klimatinvesteringar behövs stora arbetsinsatser. Vänsterns klimatpolitik skapar tiotusentals nya jobb samtidigt som vi ställer om samhället. Det står mot högerens prischockspolitik och nedskärningar. Engagera dig för jämlikhet, miljön och klimatet. Din insats tillsammans med andras gör ett annat samhälle möjligt. Vi har inte råd att låta bli!

[vansterpartiet.se/
blimedlem](https://vansterpartiet.se/blimedlem)

Jelena Klemesova

"Alla är lika
mycket värda"

Cristina Svedberg

"Återupprätta
solidariteten"

Elaine Gravel

"Ingen kan göra allt
men alla kan göra något"

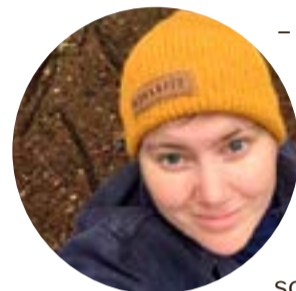
Vi tror på rättvisa

Tillsammans med tiotusentals människor över hela Sverige kämpar vi för en rättvis och solidarisk värld. En rödgrön klimatomställning är enda vägen framåt!

FRÅGA 4

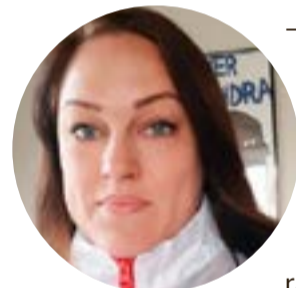
Vilken är den viktigaste miljöfrågan tycker du?

Maia Mattis Nilsson
Fridays for Future

– Klimatkrisen kräver klimaträttvisa och ekonomiska systemförändringar. Det globala nord måste ta ansvar för den kolonialism och exploatering vi orsakat de människor och områden som nu är mest påverkade av klimatförändringarna.

Linda Sjögren
Vänsterpartiet

– På lokal nivå är det samhällsbyggnad och infrastrukturella lösningar. Vi måste komma bort från bilberoendet, det ska byggas bort och kombineras med kraftigt utökad och förbättrad kollektivtrafik som är gratis.

Per-Olof Sandberg Flygare
Scania

– Hur vi får ner CO₂-utsläppen är centralt. Det gäller att hitta hur vi kan ta de stora kliven. Några industrier har gått i bräschen och sett de framtida behoven, men fler företag behöver ställa om nu.

Elin Segerlind
Vänsterpartiet

– För att klara klimatkrisen behöver vi även ha fungerande ekosystem med en stark biologisk mångfald, med hållbart skogsbruk, jordbruk och levande hav. Vi behöver i alla beslut värdera naturen högre.

Kommunen måste rädda Vallentunasjön från bräddning av avloppsvatten.

Våga investera – vi kan inte spara oss ur krisen

En kommun bör inte och ska inte drivas som ett aktiebolag. Under kristider och nödlägen måste en kommun ha modet att säkra verksamheten för vår gemensamma skola, vård och omsorg och att investera och vårda vår gemensamma infrastruktur.

Det borgerliga styret i Vallentuna har under många år underbudgeterat skola, vård och omsorg. En budget som inte kompenseras för pris- och löneökningar innebär färre medarbetare.

Vänsterpartiet har modet att gå före och föreslår relativt stora välfärdssatsningar i en budget i balans för åren 2024-2026, och detta med oförändrad skattesats. Vänsterpartiet anser att det är extra viktigt att skapa förutsättningar för ett inkluderande Vallentuna vid dyrtider för hushållen.

Vänsterpartiets satsningar i driftsbudgeten för 2024-2026

Skolpeng: 150% kompensation för ökade löner och priser i förskolorna, grundskolorna och grundsärskolorna skolpeng för 2024-2026.

Barn- och ungdomsnämnden: Riktade resurser till för- och grundskolorna i Kårsta, Brottbys och Lindholmen.

Socialnämnden: Införande av Communities That Care (CTC).

Kulturnämnden: Halverad kulturskoleavgift.

Fritidsnämnden: Avgiftsfri simskola för barn upp till 18 år.

Avgiftsfri lokal- och planhyra för kommunens föreningar.

Socialnämnden & Barn- och ungdomsnämnden: Att tillsammans satsa på skolnärvaro för de med väldigt hög (+50% och mer) frånvaro.

Bygg- och miljötillsynsnämnden: Provtagning av dricksvattnet (med avseende på PFAS) i privata brunnar.

Vänsterpartiets investeringsförslag

Kommunstyrelsen: Anlägga lekplats i Karby.

Fritidsnämnden: Anlägga en Föreningsgård.

De föreslagna satsningarna, i kombination med en oförändrad skattesats, ger enligt prognos, ett positivt resultat på 12 MSEK för 2024, 55 MSEK för 2025 och 33 MSEK för 2026, vilket vi bedömer ge en fullt tillräcklig beredskap för att kunna möta oväntade händelser.

Vänsterpartiets kommunplan inkluderar även borgen-sättagande för nyproduktion och inköp av bostäder genom Össebyhus AB.

P.S. För övrigt anser vi att Roslagsvatten måste ges direktiv att söka lösningar för att förhindra bräddning av avloppsvatten till Vallentunasjön.

Vallentuna behöver Vänsterpartiet och Vänsterpartiet behöver dig!

Ulf Sellgren
Ordförande
Vänsterpartiet Vallentuna

700 miljarder

Så mycket pengar vill Vänsterpartiet avsätta för ett omfattande investeringsprogram för klimatet. Pengarna föreslås bland annat läggas på infrastruktur, elproduktion och bostäder.

Grön omställning bra för ekonomin

Energikris är ett ord som dominerat debatten under senare år. Elpriset har rusat i höjden samtidigt som behovet av grön el inom industrin väntas öka kraftigt. Men regeringens politik oroar och löser varken akuta problem eller klimatet.

Jonas Algers, forskare på Avdelningen för miljö- och energisystem vid Lunds universitet, menar att den nya regeringen inte har utmärkt sig för stora satsningar inom klimat och energipolitiken. Staten har efter valet dragit tillbaka flera satsningar.

– Vad vi hade behövt i Sverige är stora politiska satsningar som både leder till en grön omställning av industrin men också fler arbetstillfällen. Det hade skapat en tro på att det går att ställa om samhället samtidigt som vi minskar arbetslösheten i hela landet, säger Jonas Algers.

Kärnkraft löser inte akuta problem

Kärnkraften beskrivs av Tidöpartierna som lösningen på energikrisen. Ett år efter valet ser vi inte starten på byggandet av några kärnkraftverk. Enligt Jonas Algers så skulle en utbyggnad av havsbaserad vindkraft täcka elbehoven långt innan nya kärnkraftverk skulle stå klara.

– Vindkraften går att bygga så mycket snabbare att det är svårt att se att det inte skulle vara en bättre idé.

Klimatomställningen är fundamental för överlevnad på sikt och staten måste ge resurser till den, menar Algers.

Danmark ligger före

Jonas Algers berättar att Danmark har lett avtalsarbetet med att bygga havsbaserad elproduktion i Östersjön om 20 gigawatt fram till 2030. Av det ska Sverige bygga 0,7 medan Litauen, som är ett relativt litet land med en mycket kortare kust än Sverige bygger det dubbla.

– Det finns en stor potential i dessa projekt som regeringen inte är intresserad av, säger Jonas Algers.

Sverige har en decentraliserad process där företag får ansöka om tillstånd för att

Stora klimatinvesteringar leder till fler jobb.

bygga havsbaserad vindkraft på en viss plats. Först efter det utreds om platsen kan godkännas för elproduktion.

– I Danmark bestämmer de statligt var det ska byggas, när det ska byggas och hur det ska byggas. Kostnaderna fördelas mellan privata aktörer och staten genom auktioner. Det skapar långsiktig förutsägbarhet för företagen, för Energinet (danska motsvarigheten till Svenska kraftnät), elkonsumenterna och för staten.

Svenska kraftnät som bygger och planerar svenska elnätet har ett nästan omöjligt uppdrag, enligt Algers, eftersom de har för kort tid på sig att bygga ledningar.

– Det decentraliserade systemet i Sverige gör att den ena handen inte vet vad den andra gör, säger han.

Emma Eliasson Åström
och Patrik Munthe

Förnyelsebar energi är framtiden

55%

Mellan åren 2014–2021 stoppades 55% av alla byggen av vindkraftverk. Det motsvarar 3000 vindkraftverk som hade kunnat ge lika mycket el som alla kärnkraftverk i Sverige.

Källa: SVT

Tre förslag från Vänsterpartiet

1 Ge Svenska kraftnät i uppdrag att återuppta byggandet av Gotlands-kabeln.

2 Ge Försvarsmakten i uppdrag att organisera sina övningar så att de inte stör byggandet av havsbaserad vindkraft.

3 Inför en närområdesersättning för kommuner där vindkraft byggs.

Antal gram koldioxid per producerad Kwh

VINDKRAFTVERK 12

GAS 490

KOL 820

Stora skillnader i utsläpp

Vindkraft är det energislag i Sverige som i nuläget kan byggas ut snabbast. Det sker till lägst pris och med mycket låg klimatpåverkan. Så här ser skillnaden ut mellan utsläppen!

Källa: Naturskyddsföreningen

I Leksand har Kajsa Fredholm drivit frågor om jämlikhet i många år. Sedan i höstas är hon Vänsterpartiets representant i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

FOTO: AGNES STUBER

”

I Malung kan man köpa en andel i lokal vindkraft och genom det få ett mycket lägre elpris.

värd skog.

Nästan hälften av den svenska skogsytan ägs av privatpersoner. Många av dem äger förhållandevis små arealer produktiv skog. Men i dessa finns gammelskogar och våtmarker som fungerar som effektiva kolsänkor. När de minskar i antal minskar också lagringen av växthusgaser. Naturvänner som vill skydda skogen ställs mot skogsägare som ser sin försörjning hotad, som i den pågående infekterade fejden i södra Dalarna.

Hitta skonsamma metoder

– Vi måste bort från den fiendskapen och samtidigt hitta mer skonsamma metoder i skogsbruket, säger Kajsa Fredholm.

Skogsråvaran behövs när fossilsamhället avvecklas. Andelen långsiktigt hållbara träprodukter måste öka. Landsbygden behöver sina invånare, de som bland mycket annat försörjer städernas folk med livsmedel.

– I dag är Sveriges försörjningsgrad endast 50 procent. Den bör nå upp till minst 80 procent, som i Finland, påpekar Kajsa som är Vänsterpartiets representant i riksdagens miljö- och jordbruksutskott.

Mindre bilberoende

Det är ett av många skäl att politiken måste satsa på landsbygden, säger hon. Med statliga bidrag till en fungerande kollektivtrafik som gör individen mindre beroende av bilen. Med välfungerande servicecentra i tätorterna och en lättillgänglig arbetsförmedling samt med mer lokalt och gemensamt ägd vind- och solkraft.

– I Malung kan man köpa en andel i lokal vindkraft och genom det få ett mycket lägre elpris, berättar Kajsa Fredholm.

Hon flyttade från Stockholm till släktens hemtrakter på 80-talet och har sedan dess varit bosatt i Leksand, och under sin tid som regionpolitiker lärde hon känna landskapet än mer.

Många små orter

– Det är en landsbygd med många små orter som det är möjligt att arbetspendla från med buss eller tåg, förutsatt att kollektivtrafiken byggs ut mer.

Det förutsätter i sin tur, säger hon, ett statligt stöd som ger mer trafik till lägre pris som gör det möjligt för exempelvis en anställd inom hemtjänsten att slippa bilen och ta bussen, vare sig hen ska till jobbet eller till förskolan för att hämta barnen.

– Sedan finns det de som bor alltför

avlägset för att kol-

lektivtrafik kan bli en hållbar lösning, fortsätter Kajsa Fredholm. Men fler skulle kunna ta bilen från skogen till en busshållplats eller station i närheten. Sådana lösningar är mycket bättre än sänkta bensinpriser som ökar den globala uppvärmningen!

Gynnat lågavlönade

I Vänsterpartiets uppgörelse med den förra regeringen togs beslut i den riktningen. Reseavdraget blev oberoende av färdstätt. Moderatregeringen valde bort den modellen.

– Synd. Det skulle inte minst gynnat lågavlönade kvinnor på landsbygden, säger Kajsa.

Alla dessa stöd kostar förstas?

–Så klart. Det gör också alla de skattesänkningar som regeringen Reinfeldt genomförde. De pengarna gör större nytta i gemensamma lösningar som är solidariskt finansierade.

Mellan 2007 och 2013 sänktes skatterna med 140 miljarder kronor. Ingen regering – inte heller den socialdemokratiska – har sedan dess velat återföra detta kapital till det gemensamma. Inför valet 2018 reste Vänsterpartiet förslag på att öka skatterna med just 140 miljarder. I det utspelet ingick en fördubblad klimatbudget; de enda budgetposter som partiet ville krympa var medel till kungahuset och löner till riksdagsledamöter.

Rot och Rut

I stället har underlättningar för den enskilde, som Rot, Rut och ränteavdrag, varit oförändrat prioriterade. Ju större inkomst, desto mer nytta för individen. Egennyttiga går före allmännyttiga.

Samtidigt fruktar många hushåll att skattehöjningar skulle minska deras köpkraft.

– Då måste vi berätta vad man får i stället, framhåller Kajsa Fredholm.

Fältet är brett och redovisas i massmedia dagligen: en skola i förfall, en ojämlig sjukvård, långa köer till specialsjukvård, eftersatt satsning på järnväg och en äldreomsorg som påminner om gamla tiders fattigvård. Lägst bud vinner.

Politik kan ändra

– Jag är 61 år och kan se hur mycket välfärd vi monterat ned över tid. Det har skett med politik. Och det kan ändras

med politik.

Moderaterna gick till val på ett löfte att sänka skatterna ytterligare, och Kajsa

Fredholm fruktar att de också kommer att göra det, när de får möjlighet.

– En av de allra viktigaste uppgifterna är därför att få bort denna regering! Det är nödvändigt om vi ska kunna möta klimathotet med omfattande gröna investeringar, ökad jämlikhet och en rättvis social omställning. I den måste de rika betala mer än vi övriga.

Klimatnödläge

700 miljarder i investeringar för klimatet. Det var vad Vänsterpartiet lyfte som ett vapen mot det klimatnödläge som rådde våren 2022. Nödläget har inte lindrats sedan dess. Sommaren 2023 slogs det nya värmercord, med ett uppvärmt hav och våldsamma bränder på samtliga kontinenter, Antarktis undantaget. Men där smälter isen.

Klimatet är vår tids ödesfråga. I valrörelsen ömmade många partier för landsbygden. Men i det avtal med Sverigedemokraterna som de tre borgerliga regeringspartierna slöt – Tidöavtalet – nämns landsbygden endast två gånger, påpekade Kajsa Fredholm i en debatt i riksdagen förra hösten. I det ena fallet nämndes sjukvården, i det andra att ”Sveriges klimat- och miljöpolitik inte ska skada näringar och landsbygd”.

Möjlighet till lyft

– Men den helt nödvändiga klimatomställningen ska så klart framför allt ses som en möjlighet att lyfta landsbygden. Och vi som bor där måste få rätt förutsättningar.

I stället ser regeringen och dess samarbetsparti uppenbarligen omställningen som ett hinder.

– Det visar att det krävs en bred vänster, en rödgrön vänsterallians, för att bryta dödläget, hävdar Kajsa Fredholm.

För det är med politik i kollektiv gemenskap som samhället kan möta klimatförändringarna utan att tubba på jämlikheten. Allt fler inser det, säger hon. I hennes hemkommun Leksand röstade elva procent på Vänsterpartiet i senaste valet.

Hysat bra för en gammal centerkommun.

Per Långby

FOTO: AGNES STUBER

Vänsterpartiet vill göra det billigare att åka kollektivt.

Hög tid att satsa på kollektivtrafiken

Hållbara satsningar på den svenska infrastrukturen är avgörande för framtiden. Nya stambanor och rejäla satsningar på de regionala tågbanorna är viktiga delar i Vänsterpartiets trafikpolitik.

Tillsammans med ”folk-elbil”, Sverigebiljett och förbud mot korta flygresor satsar Vänsterpartiet 170 miljarder mer än regeringen i nationella insatser.

– Regeringspartierna säger att de vill satsa på järnväg, men var är satsningarna?

Linda W Snecker (V) är riksdagsledamot och en av partiets representanter i riksdagens trafikutskott.

– Vi har krävt och föreslagit rejäla och hållbara satsningar på infrastrukturen. Viktiga steg för att uppfylla Sveriges klimatmål.

Att inte göra de satsningarna kommer att få stora konsekvenser för både privatpersoner och näringslivet förklarar Linda W Snecker. De regionala tågbanorna måste rustas upp.

– Där måste vi satsa och prioritera, menar hon.

– Det måste även bli billigare att använda kollektivtrafiken. Därför vill Vänsterpartiet att det införs en Sverigebiljett. Ett månadskort ska max kosta 500 kronor.

Vänsterpartiet vill även att det byggs nya stambanor för järnvägen. Att godstrafik och persontrafik samsas om samma spår håller inte, menar Linda.

– Det får inte vara så att persontågen hamnar bakom godstågen och inte kommer fram i tid.

– Ur vårt perspektiv dras järn-

vägen ner med regeringens budget. Vi vill bygga nya stambanor och separera den snabba trafiken från godstrafiken.

– Tågbolagen vill ju köra mer men kan inte, det finns ingen kapacitet.

Förra året presenterade Vänsterpartiet förslag om ”folk-elbil”, som pressar priserna på elbilar och gör dem tillgängliga även för hushåll som annars inte hade haft råd att ställa om till fossilfritt. För en elbil som idag kostar 350 000 kr skulle stödet ge 30% tillbaka, ca 105 000 kr. För en elbil som kostar 450 000 skulle stödet hamna på 80 000 kr.

– På så sätt stimuleras produktionen av elbilar. Dessutom måste laddinfrastrukturen byggas ut.

– Viktigt inte minst för klimatomställningen.

När det gäller flygresandet vill Linda W Snecker att Sverige gör som Frankrike, att förbjuda resor som tar mindre än tre timmar.

– Men det förutsätter ju att tågen går som de ska.

Mats Billberg Johansson

Hon tar strid för en rättvis, grön politik på landsbygden

Kalhyggen uppskattas varken av den vanlige vandraren eller enskilde skogsägaren. Dessutom utgör de ett hot mot den biologiska mångfalden – i Dalarna och på många andra ställen.

Men med en rättvis klimatpolitik skulle privata skogsägare kunna få mer kompensation för sparad skog.

Det menar Kajsa Fredholm, Leksandsbo och riksdagsledamot för Vänsterpartiet. Hon möter ofta skogsägare som skulle freda sin skog från storskalig avverkning – om de hade råd.

– Det är ingenting som de stora skogsbolagen är intresserade av, säger hon. Men det skulle gynna såväl klimatet som alla ägare av små skogsbruk om det fanns mer statligt stöd för att skydda skydds-

5 vänsterkrav för Vallentuna

1. Rädda Vallentunasjön
2. Stoppa bräddningarna till sjön
3. Förnya VA-nätet
4. Planera för reservvattentäkter
5. Provtva privata brunnar för PFAS

Förorenat grundvatten: Inte Vallentuna kommuns ansvar?

I Sverige tar vi rent vatten ur våra kranar för givet, men kan vi verkligen vara helt säkra på att vattnet är ofarligt att dricka?

● I kommunens avfallsplan framgår att nedlagda avfallsdeponin i Gillinge fortfarande påverkar grundvattnet och provtagning inte gjorts sedan 2017. Deponin i Gillinge var i drift mellan 1960 och 1974. Efter en brand under markytan som varade ett halvår och som bildade många gifter, lades deponin ner, men den påverkar alltså fortfarande grundvattnet.

I Okvista har Storstockholms Brandförsvaret en övningsanläggning, som också kan antas påverka grundvattnet. Föreningar från brandövningsplatser är största källa till PFAS-läckage till grundvattnet.

Vänsterpartiet har uppmärksammat kommunfullmäktige på att skärpta gränsvärden för dricksvatten gäller från och med januari 2023 och att gränsvärdet för bland annat PFAS sänkts kraftigt. PFAS (alltså per- och polyfluorerade alkylsubstanser) är ett samlingsnamn för en stor grupp vattenlösliga ämnen som används för att skapa vattentåliga, smutsavvisande eller lågfriktionsytor och har även utnyttjats i brandskum.

PFAS kan påverka njurar, lever och kolesterolhalt, hämma kroppens immunförsvar och man misstänker även en koppling till ökad risk för nedsatt fertilitet och vissa typer av cancer. Ämnen är mycket svårnedbrytbara i naturen och de sprids lätt i vattnet. Åke Bergman, en av världens ledande forskare inom miljö-

kemi sa redan 2014 att "läckaget av giftiga PFAS-ämnen till dricksvatten är en av de största kemikalieolyckorna i Sverige i modern tid".

Bygg- och miljöutskottets ordförande, Elve Nilsson, angav att han litar på att kommunens tjänstemän har kontroll på de föroreningar som förekommer i kommunen och att ägare av privata brunnar själva löpande kontrollerar vattenkvaliteten i dessa. Vår fråga om huruvida kommunen borde verka för att provtagning av privata brunnar som kan vara påverkade av föroreningarna sker, slogs därigenom bort.

Dricksvattenförsörjning är en viktig samhällsfunktion och det ingår i Bygg- och miljöutskottets uppdrag att ansvara för kontroll och tillsyn av att kommuninvånarnas dricksvatten uppfyller gällande kvalitetsmål. Detta gäller dock inte privata brunnar.

I Vallentuna finns ett stort antal privata brunnar där fastighetsägaren själv förväntas utföra provtagning av vattenkvaliteten. Hur många av dessa som påverkas av det förorenade grundvattnet invid Gillinge och Okvista är svårt att säga. Och hur höga halterna av PFAS och andra kemikalier därigenom är, kan vi bara få veta efter enskilda brunnsägares provtagningar.

Om halterna är förhöjda vid en provtagning, är det ingenting som automatiskt kommer till allmänhetens kännedom. Därför hävdar vi att det enda rätta vore att kommunen provtar vattnet i de brunnar som kan antas vara påverkade av föroreningarna.

Cristina Svedberg
Ledamot av Kommunfullmäktige
Vänsterpartiet Vallentuna

Kan vi lita på kvaliteten på vårt dricksvatten?

FOTO: CRISTINA SVEDBERG

Krönika Nej till angiverisamhälle

En ny lag är på väg att införas i Sverige. Personal inom skola, sjukvård och socialtjänst ska vara skyldiga att rapportera till polisen och Migrationsverket när de kommer i kontakt med människor som vistas i Sverige utan tillstånd.

● De är här som papperslösa och varför människor hamnar i denna situation varierar. Det kan röra sig om statslösa, om att länder av politiska skäl inte låter medborgare komma tillbaka eller att den asylsökande löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff eller tortyr vid återvändande.

Lagen strider mot yrkesetikerna inom flera yrkesområden. Vårdpersonal ska tillhandahålla akutvård för alla, lärare ska ta hänsyn till barnets bästa och socialtjänsten har sekretess. Lagen

strider också mot barnkonventionen. De angivarsamhällen vi sett i historien borde få alla att känna djup olust inför detta förslag. Det skapar människor som visar sina sämsta sidor. För att citera Erik Hilmersson i DN 1/8: "En angiverilag vore ett försök från staten att rensa ut den mänskliga moralen ur samhällskontraktet. Då blir den också ett statligt försök att avskaffa något av vad det är att vara människa."

Regionerna i Kalmar, Västra Götaland och Skåne har begärt undantag

från denna lag. Vänsterpartiet agerar nu i kommunstyrelsen för att Vallentuna kommun gör samma sak.

Gunnar Bergström
Ledamot av kommunstyrelsen
Vänsterpartiet Vallentuna

Vem står för utsläppen?

Den fattigaste hälften av jordens befolkning står för enbart tio procent av världens utsläpp, medan de rikaste tio procenten står för runt hälften av utsläppen.

Källa: Oxfam

Ständig tillväxt kan inte rädda klimatet

Återkommande kriser vitaliserar kapitalismen. Varje gång rycker staten in. Skattepengar skyddar företaget, räddar banker och bygger vägar.

Men en politik som inte ser bortom systemets begränsningar är dömd att misslyckas – om inte förr när klimatet kollapsar.

– Vi vet inte när denna kollaps inträffar. Bara att den kommer.

● Det säger kulturgeografen Ståle Holgersen, docent vid Örebro universitet. I höstas kom hans bok *Krisernas tid* ut. Den beskriver hur kapitalismen överlever med hjälp av sina kriser. Hur kreativ förstörelse banar väg för nya profiter.

– Men det gäller de ekonomiska kriser vi sett hittills. För ekologiska kriser verkar det inte finnas sådana mekanismer, säger Holgersen.

I dag sätter enskilda kapitalägare upp gröna mål, i skuggan av en fossilindustri som inte gett upp sitt världsherravälde. Mot den senare står hoppet att ny teknik och ökad tillväxt – traditionell socialdemokratisk politik – ska visa väg ur krisen och rädda klimatet.

Mot alla odds

– Det skulle i så fall vara emot alla odds. Kapitalismen är i sig själv ohållbar. Elbilar, batterifabriker, fossilfritt stål och liknande ändrar inte på det. Men för den skull är det inte säkert att

Kriser göder kapitalismen. Men den ekologiska krisen styrs av andra mekanismer, säger Ståle Holgersen.

en kommande klimatkatastrof får själva kapitalismen att falla.

Vad gör socialisterna, skriver Ståle Holgersen i sin bok, om en Green New Deal inte fungerar? Om kapitalägarna trots allt värnar sina vinstintressen framför en hållbar livsmiljö? Om de konservativa krafterna i stället stärks, och att rasism, fascism och klassförtryck ökar?

Ingen tokrevolutionär

– Det är de fattiga som drabbas mest av kapitalismens skadeverkningar, och de härskande kommer inte godvilligt att vilja ändra på den ordningen. Men jag är för den skull ingen tokrevolutionär – och heller inte helt emot reformer.

Allt, säger Ståle Holgersen, avgörs av maktrelationer. Det är viktigt att se igenom den naiva optimismen vid kriser – som att erfarenheterna av pandemin skulle förbättra äldreomsorgen – men också att bejaka satsningar på exempelvis järnvägsbyggen och förslag om att förstatliga skola, sjukhus och banker.

Bekämpa hemlösheten

– Som ekosocialist värnar jag natur och hälsa, för en värld som inte bygger på tillväxt. Men vi kan inte börja vid målet utan måste redan i dag bekämpa arbetslösheten, hemlösheten och sjukdomarna. Även om det i vissa fall skulle innebära en kickstart för näringslivet.

Alla kriser är olika, och ingen kan förutsäga hur och när samhället dukar under på grund av den globala uppvärmningen.

Analysera makten

– Det enda vi kan göra är att vara så förberedda som möjligt, säger Ståle Holgersen. Det innebär att bemöta rasism och fascism, avslöja krisens klasskaraktär, analysera maktförhållanden och rikta kritiken mot den aktör som styr.

– Hoppet finns i det faktum att vi är människor. Men låt oss inte fångas i reformismen.

Per Längby

Hallå där

Andrea Andersson-Tay

RIKSDAGSLEDAMOT (V) OCH
LEDAMOT I MILJÖUTSKOTTET

Vilka miljöfrågor är mest aktuella i riksdagen just nu?

Strömningen! Eller låt oss säga Östersjön och fisket, det är en fråga som diskuterats flitigt den senaste tiden. Idag har vi stora trälare som tömmer Östersjön på strömning. Strömningen blir ofta till fiskmjöl som används till djurfoder. Det är det som har lett till att folk inte får tag på surströmming, men framförallt är strömningen viktig för Östersjöns ekosystem då många andra arter har strömningen som föda.

Vad behöver göras?

Vänsterpartiet vill se ett stopp för industrifisket i Östersjön. Det är viktigt för Östersjöns ekosystem och hjälper det småskaliga fisket. Fiskekvoterna beslutas genom förhandlingar i EU. EU-kommissionen har lyssnat på forskningen och föreslår ett stopp, men det är nu upp till medlemsländerna att besluta om detta. Den svenska regeringen har varit alldeles för passiv och behöver nu ställa sig bakom fiskestoppet.

FOTO: AGNES STUBER

Världens första återbruksgalleria finns i Eskilstuna

● 2012 beslutade kommunfullmäktige och den dåvarande politiska majoriteten bestående av Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet i Eskilstuna att starta en återbruksgalleria. Tre år senare öppnade Retuna återbruksgalleria upp i anslutningen till återvinningscentralen på Folkestaleden. Tanken är att Eskilstunabornas använda prylar ska kunna säljas till någon annan, allt i en galleria inte

helt olik de handlaggallerier som blivit vanliga i de flesta stora städer.

Besökarna lämnar in sina återbrukbara saker i Retunas depå och en första galleri ring görs av personalen på plats. Därefter väljer butikerna i gallerian ut vilka varor de vill laga, förädla och i slutändan sälja.

Adam Määttä

FOTO: LINA ÖSTLING

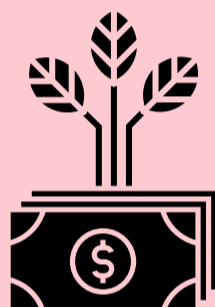
Klimatpaket för jobb och rättvis omställning

Klimatkrisen är akut och vi måste snabbt få ned utsläppen. Vänstern föreslår massiva investeringar i grön industri, förnyelsebar energi, hållbara bostäder och gröna transporter. En grön politik från vänster skapar tiotusentals nya jobb, nya företag och framtidstro även utanför storstäderna.

En framgångsrik klimatomställning kräver ett rättviseperspektiv som förenar det gröna perspektivet med det röda. Bara ökad jämlikhet kan möta klimathotet.

DET HÄR GÖR VI MED PENGARNA

Storsatsning: Vi frigör 700 miljarder för offentliga investeringar under en tioårsperiod. En svensk Green New Deal som leder till nya jobb och en rättvis klimatomställning i hela Sverige.

Bygg ut järnvägsnätet

170 miljarder för en totalrenovering av hela järnvägsnätet, utbyggnad av Malmbanan, färdigställning av Ostkustbanan och samtidigt rädda flera av de regionala lokalbanorna.

Ökad elproduktion

50 miljarder kronor för att bygga ut stamnätet och öka överföringskapaciteten för att undvika att hushåll och företag får bära kostnaden via höjda avgifter.

Ytterligare 50 miljarder till en förstärkning av stödet för kommuner som främjar lokal elproduktion.

Renovera och klimatanpassa allmännyttan

100 miljarder till att renovera allmännyttan: 140 000 bostäder är i behov av akut renovering, och nästan lika många är i behov av renovering inom kort.

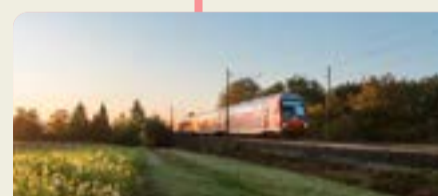
Bygg- och fastighetssektorn står för en femtedel av Sveriges territoriella utsläpp. Genom klimatanpassning kan vi energi-effektivisera och samtidigt öka Sveriges boendestandard.

30 miljarder till förnyad hållbar produktion: Genom ökad träbyggnation och användandet av betong med reducerad klimatpåverkan kan utsläppen minska drastiskt.

Laddinfrastruktur och bättre vägar

De 170 miljarderna innebär även att vägunderhållet stärks och att laddinfrastruktur för elbilar kan byggas ut i hela landet.

Höghastighetsbanor

290 miljarder används till att bygga ut höghastighetsbanor. Dagens järnväg har stor kapacitetsbrist, och vi behöver därför bygga mer järnväg med den senaste befintliga tekniken.

